

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
KARAR NO :1998/65
ESAS NO:1998/69

ÖZET: Genel güvenlik ve düzenin sağlanması amacıyla kargaşaya müdahale eden polis panzerinin çarparak ölümüne neden olduğu kişinin mirasçıları tarafından açılan tazminat davasının, idare hukuku ilkelere göre idari yargı yerince çözülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : Güllüzar Tokar ve çocukları
Vekili : Av.Bahattin Eryılmaz
Davalı : İçişleri Bakanlığı
Vekili : Av.Mahmut Yüksel

OLAY : Ağrı İli, Doğubeyazıt İlçe merkezinde ,15.9.1993 günü saat 11.45 sıralarında, şahısların sopalarla birbirlerini darp ettikleri olayda tarafların kalabalık bir topluluk oluşturması üzerine, asayiş ve güvenliğin sağlanması amacıyla özel hareket timinde görevli polis memurunun sevk ve idaresinde olaya müdahale eden polis panzerinin, dağılarak kaçışan kalabalığın yöneldiği yan caddeye girmek üzere manevra yaptığı sırada kaldırıma çıkarak, buradaki seyyar satıcı tezgahları ile davacıların eşi ve babaları olan Hasan Tokar'a çarpması ve eczaneye girerek durması sonucunda, adigeçen ölmüştür.

1) Davacılar, murislerinin ölümü nedeniyle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, destekten yoksunluk karşılığı 290.000.000.-TL.maddi ve 180.000.000.TL manevi olmak üzere toplam 470.000.000.İL. tazminatın, dava tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalılardan tahsiline hükmedilmesi istemiyle İçişleri ve Milli Savunma Bakanlıklarına karşı ,22.4.1994 gününde adli yargı yerine dava açmışlardır.

a) DOĞUBEYAZIT ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 9.2.1996 gün ve E:1994/84, K:1996/43 sayı ile, Adli Tıp Kurumu Trafik İhtisas Dairesinden alınan raporda belirtilen, idarenin tehlikeli faaliyetlerinden veya araç kullanılmasından kaynaklanan zararlardan dolayı kusursuz sorumluluğunun bulunduğu ve olayda İçişleri Bakanlığının%100 sorumlu olduğu yolundaki gerekçe ve görüşlerin yerinde görüldüğünden bahisle ve destekten yoksunluk bakımından yapılan bilirkişi hesaplamalarını dikkate alarak, 182.904.515.İL.kısmen maddi ve 180.000.000.İL. manevi olmak üzere toplam 362.904.515.TL'nin yasal faiziyle davalılardan İçişleri Bakanlığından tahsili ile davacılar verilmesine, maddi tazminatın 107.095.485.İL.'lık kısmının reddine, davalı sıfatı bulunmayan Milli Savunma Bakanlığı yönünden davanın husumet nedeniyle reddine karar vermiştir.

Bu karar, davalıların vekilince temyiz edilmiştir.

9

b) YARGITAY 4.HUKUK DAİRESİ ; 20.5.1996 gün ve 1996/3144-4381 sayı ile , 11.2.1959 günlü, 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararının I.bendinde de belirtildiği üzere, bir kamu kurumunun görevlerinden olan bir işi yapmayı karar - laştırmasının idari bir karar olduğu gibi, bu kararı yerine getirmek üzere plan ve projeler yapıp o plan ve projeler gereğince iş görmesinin de kararın neticesi olan birer idari eylem olduğu; o halde, bu eylemlerden doğan zararların ödettilmesi isteklerinin 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanununun 2.maddesine göre bir tam yargı davası olduğu ve bu davalara idari yargı yerinde bakılması gerektiği; bu nedenle, dava dilekçesinin yargı yolu bakımından reddedilmesi olmasının bozmayı gerektirdiği gerekçesiyle, anılan karar bozulmuş; davacı vekilinin karar düzeltme istemi aynı DAİRENİN 31.10.1996 günlü, 1996/7781-10576 sayılı kararıyla reddedilmiştir.

c) DOĞUBEYAZIT ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ ; 29.4.1997 gün ve E:1996/340, K:1997/84 sayı ile, anılan bozma kararına uymak suretiyle aynı gerekçeyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar ise, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

2) Davacılar vekilinin 5.5.1997 günlü dilekçesi, 2577 sayılı Yasanın 3.maddesine aykırı bulunarak Erzurum İdare Mahkemesince 30.12.1997 gün ve 1997/441-1245 sayı ile reddedilmiş olup ; usulüne uygun olarak düzenlenen ve 2.2.1998 günü mahkeme kaydına giren dilekçe ile, aynı istemle idari yargı yerine dava açılmıştır.

ERZURUM İDARE MAHKEMESİ; 24.6.1998 gün ve 1998/70-435 sayı ile, emniyet müdürlüğüne ait aracın davacıların murisine çarparak ölümüne sebebiyet vermesi nedeniyle uğranıldığı öne sürülen zararın tazmin edilmesi istemiyle açılan davanın,2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun, motorlu araçların trafik kurallarına ve gereklerine aykırı davranışları sonucunda meydana gelen zararlara ilişkin sorumluluğu düzenleyen 85., 90. ve 106. maddeleri hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacıların 8.7.1998 günlü dilekçesi üzerine, adli ve idari yargı dosyaları Erzurum İdare Mahkemesi Başkanlığının 13.7.1998 günlü, 1998/70-435 sayılı yazısı ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiş olup,böylece adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasanın 14.maddesinde öngörülen şekilde olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş bulunmaktadır.

İNCELEME VE GEREKÇE :Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün, Mustafa Bumin'in Başkanlığında, Üyeler: O.Hulusi Mustafaoğlu, M.Salim Özer, Nursel Aymakoğlu, Zafer Kantarcıoğlu, Dr.Erol Alpar ve Halit Karabulut'un katılımlarıyla yapılan 28.12.1998 günlü toplantısında, Raportör-Hakim İsa Yeğenoğlu'nun davanın çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mustafa Ekinci'nin davada adli yargının görevli olduğuna ve Danıştay Savcısı Tülin Özdemir'in ise, davanın çözümünün idari yargının görev alanına girdiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava ,polis panzerinin çarpması nedeniyle ölen kişinin mirasçuları tarafından, destekten yoksunluk karşılığı maddi ve manevi tazminatın davalı idareden tahsiline hükmedilmesi istemiyle açılmıştır.

Olayda, emniyet kuvvetlerince, genel güvenlik ve düzenin sağlanması şeklindeki görevin yerine getirilmesi amacıyla, vaki kargaşaya yapılan müdahalede görevlilere güç ve koruma sağlayan polis panzerinin hizmete özgü araç ve gereç olarak kullanılması sırasında doğan zararın, panzerin motorlu araç olduğundan hareketle, bir trafik olayından kaynaklandığından sözetmek olanaksızdır.

Anayasanın 125.maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiştir.

Anılan Anayasa hükmü gereğince, idarenin sorumluluğunun belirlenmesinde esas alınan hizmet kusurunun yanısıra, değişen ve gelişen toplumsal ihtiyaçlara bağlı olarak bu hüküm geniş yorumlanmak suretiyle, kamu görevlilerinin kişisel kusurlarının ve hatta üçüncü kişilerin eylemlerinin doğurduğu zararlardan dolayı, idarenin kusursuz sorumluluk ilkesine göre sorumlu olduğu yerleşik yargısal içtihatlarla kabul görmüş bulunmaktadır.

Bu kabul, idarenin yürüttüğü kimi hizmetlerin kuruluş ve işleyişinde risk taşıması nedeniyle, olayımızda olduğu gibi, özellikle kitle hareketlerinden doğan kargaşa ve saldırıların yol açtığı zararların, onların doğumunda hiç bir kusuru olmayan gerek hizmeti yürüten kamu görevlisinin gerekse hizmetten yararlananların ya da üçüncü kişilerin omuzlarında bırakılmasının hakkaniyete uygun olmayacağı ve bunun "Sosyal Devlet" ilkesinin gereği olduğu düşüncesine dayanmaktadır.

Bu durumda, kamu hizmetinin kuruluş ve işleyişinden doğan zararların idarece giderilmesini amaçlayan ve bu haliyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-b.maddesi kapsamında bulunan tam yargı davasının, yukarıda belirtilen idare hukuku ilkelerine göre çözümlenmesinde idari yargı yeri görevli bulunmaktadır.

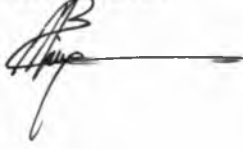
Açıklanan nedenlerle, Erzurum İdare Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

.../...

GH

SONUÇ: Anlaşmazlığın niteliğine göre, davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğine, bu nedenle Erzurum İdare Mahkemesinin 24.6.1998 günlü, E:1998/70, K:1998/435 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 28.12.1998 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

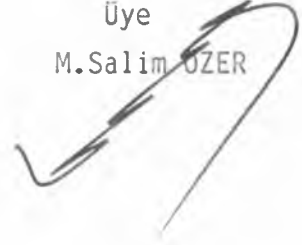
Başkan
Mustafa BUMİN

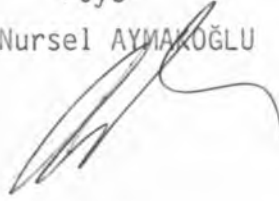
Üye
O.Hulusi MUSTAFAOĞLU

Üye
M.Salim ÖZER

Üye
Nursel AYMAKÇIĞLU

Üye
Zafer KANTARCIOĞLU

Üye
Dr.Erol ALPAR

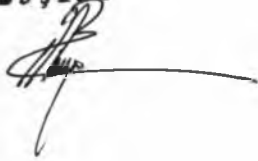

Üye
Halil KARABULUT

Bu kararın Resmî gazete'de
yayımı uygundur.

Başkan

GH